

Handläggare
Jenny Tälth
Telefon: 08-50808516

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2023-08-24

Remiss gällande Samhället mot skolattacker (SOU 2023:28), KS 2023/805

Svar på remiss

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Regeringen har lämnat ett uppdrag åt en särskild utredare att komma med förslag till åtgärder för att förbättra arbetet med säkerhet i skolväsendet. Utredningen har lämnat förslag om att det ska tas fram ett metodstöd för skolväsendets förebyggande arbete mot skolattacker. Utredningen föreslår också att Centrum för våldsbejakande extremism (CVE) ska utgöra en central stödfunktion med uppdrag att bidra med kunskapsstöd i individärenden till kommuner, myndigheter och andra aktörer. I och med detta stöd föreslås också en ny sekretessreglering för CVE. Utredningen föreslår vidare att samverkan gällande oro för skolattacker bör inordnas i den samverkan som redan sker mellan relevanta aktörer, dvs. skola, socialtjänst, polis, hälso- och sjukvård samt fritid.

Förvaltningen ställer sig positiv till utredningen.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 22 juni 2022 att uppdra åt en särskild utredare att lämna förslag till åtgärder för att förbättra arbetet med säkerhet i skolväsendet med syfte att personal och elever ska ha en trygg och säker utbildnings- och arbetsmiljö. Tilläggsdirektiv beslutades av regeringen den 9 februari 2023 och handlar om brott i vidare mening än just skolattacker. Detta delbetänkande överlämnades i juni 2023. Slutbetänkandet ska vara klart senast den 29 februari 2024.

Kommunstyrelsen har begärt nämndens yttrande gällande Samhället mot skolattacker (SOU 2023:28) senast den 19 september

2023. Remissinstanser är stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden socialnämnden, utbildningsnämnden, Enskede-Årsta-Vantör sdn, Hässelby-Vällingby sdn och Kungsholmens sdn.

Ärendet

SOU 2023:28 behandlar ämnet skolattacker och redogör för erfarenheter och lärdomar av detta i Sverige och andra länder.

Själva begreppet skolattacker används som beteckning på en särskild form av våldsdåd i skolan. En definition som används är att skolattacker är ”planerade våldsamma angrepp i skolan av nuvarande eller tidigare elever som har för avsikt att döda åtminstone någon person som är associerad med skolan.” Det centrala för begreppet är att det är våldsdåd som avsiktligt planerats för att utföras i skolmiljö. En skjutning som utförs på en skola för att en specifik måltavla för skjutningen befinner sig på skolan vid tillfället räknas inte in i begreppet skolattacker.

Utredningen redogör för flera olika skolattacker i USA, Tyskland, Finland och Sverige. I USA har frågan kring hur skolattacker kan förebyggas varit föremål för ett betydande antal undersökningar och det har tagits fram metodstöd för detta. I USA arbetar man efter en modell som kallas för CSTAG och i Tyskland finns en modell som heter NETWASS.

Utredningen framför att ett lyckat sätt att förebygga skolattacker är att göra hotbedömningar. Detta har fungerat bra istället för att göra profileringar. En hotbedömning riktar sig in på en specifik individs beteende och ska undersöka om personen utgör ett reellt hot istället för att, som i en profilering, försöka matcha en person mot en viss uppsättning egenskaper i en gärningsmannaprofil. Det som har varit svårigheter i att upptäcka dessa individer och förebygga en attack genom att göra en hotbedömning, är att man i större organisationer, så som skolor, reagerar på beteenden som på ett påtagligt sätt stör verksamheten. Forskning visar att gärningspersoner i skolattacker sällan drar uppmärksamhet till sig på ett sådant sätt. Det är också ett hinder att det förekommer informationsfragmentering, dvs. att skolan har viss information medan socialtjänst och BUP har annan information som respektive verksamhet inte känner till. Det är också känt genom forskning att det ofta var vänner till gärningspersonen som hade kännedom om en planerad attack men som valde att inte berätta detta till en vuxen av olika anledningar.

Med tanke på ovanstående föreslås det därför att skolpersonal ska tränas i att uppmärksamma elever som är kris men som inte uppvisar till exempel tydligt aggressivt beteende, att skolor

tillämpar en formaliserad procedur för att göra en hotbedömning och involverar externa aktörer så som socialtjänst och BUP, samt att uppmuntra elever att berätta om de ser eller hör något som gör dem oroliga.

Förslag

Utredningen ser att det finns behov av en struktur för att kunna förebygga skolattacker och föreslår att Centrum för våldsbejakande extremism (CVE) tillsammans med Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten ska få i uppdrag att ta fram ett metodstöd för skolväsendets förebyggande arbete mot skolattacker.

Utredningen gör bedömningen att det är viktigt att det finns en central stödfunktion för att bidra med kunskapsstöd i ämnet och föreslår att CVE ska utgöra denna stödfunktion med uppdrag att bidra med kunskapsstöd i individärenden till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar oro för att en eller flera individer ska genomföra en skolattack.

Utredningen föreslår vidare ny sekretessreglering för uppgifter om enskilda personliga och ekonomiska förhållanden samt ny personuppgiftsreglering, med koppling till CVE:s hantering av uppdraget att ge stöd i individärenden om oro för en skolattack.

Utredningen framhåller att det för att underlätta samverkan i individärenden är en fördel om det finns någon form av operativ samverkansgrupp dit oro för skolattacker kan lyftas av exempelvis skolpersonal. Då hot och oro för skolattacker är relativt sällan förekommande gör utredningen bedömningen att behovet av en specifik samverkansform för skolattacksfrågor inte motiverar en tvingande författningsreglering. Samverkan om oro för skolattacker bör därför inordnas i den samverkan som redan sker mellan relevanta aktörer, dvs. skola, socialtjänst, polis, hälso- och sjukvård samt fritid. Detta kan ske i till exempel SSPF-möten (samverkansformen skola, socialtjänst, polis och fritid) och sociala insatsgrupper. Utredningen avser att återkomma i slutbetänkandet med överväganden i frågan om operativ samverkan i individärenden, i ett bredare perspektiv.

Utredningen föreslår att de nya bestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2025.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialtjänstavdelningen och har behandlats i pensionärsrådet. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att ta del av yttrandet, eventuella synpunkter framgår av separat skrivelse.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Att arbetet mot skolattacker sker på ett strukturerat sätt med metodstöd och CVE som en central stödfunktion för flera olika verksamheter, så som socialtjänsten, anser förvaltningen är bra. Förvaltningen anser också att det är bra att samverka kring frågan inordnas i redan existerande samverkansformer och att utformningen av organisationen kan ske på lokal nivå. I övrigt har förvaltningen inga synpunkter.

Lena Forsberg
T.f stadsdelsdirektör

Vanja Schwamberg
T.f. avdelningschef

Bilagor

1. Remissmissiv
2. Samhället mot skolattacker (SOU 2023:28)

Underskriftens äkthet valideras här: <https://underskriftpas.stockholm.se/validera>